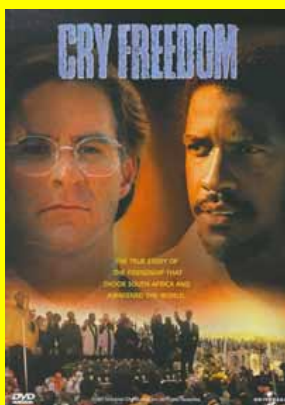

Aquest PDF correspon a la versió HTML disponible en l'adreça adjunta. Els textos enllaçats només funcionen en la versió HTML que, a més, pot contenir actualitzacions no incorporades en aquest PDF.

www.amnistiacatalunya.org/edu/pelis/dudh/cat/gritalibertad.html

El cine i la Declaració Universal dels Drets Humans

Article 7

"Totes les persones són iguals davant la llei i tenen dret, sense cap distinció, a la mateixa protecció per la llei. Totes tenen dret a la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi aquesta Declaració i contra qualsevol incitació a una discriminació d'aquest tipus."

Article 7

Igualtat davant la llei.

Grita Libertad

(Cry Freedom)

Any: 1987.

Durada: 158'.

Direcció: Richard Attenborough.

País: Regne Unit.

Edat: A partir de 13 anys.

Argument: La història real de Steven Biko (el líder sud-africà que va ser assassinat per la seva lluita contra la discriminació racial), i la seva relació amb el periodista blanc Donald Woods. El guió està basat en les obres que el mateix Donald Woods va escriure amb la intenció de denunciar els fets quan va fugir de Sud-àfrica ("Biko" i "Asking for Trouble").

Suggeriments didàctics

Altres articles de la Declaració que es poden treballar: Al llarg de la pel·lícula es poden establir relacions amb gairebé tots els articles.

Temes: Racisme, tortura, dret a la vida, reivindicació dels drets civils, drets econòmics i socials.

Elements de debat per a iniciar un cinefòrum:

- Quants tipus de discriminació s'observen a la pel·lícula?
- Coneixes situacions semblants a les del sistema social de l'apartheid sud-africà?
- Són iguals davant la llei les persones que tenen recursos econòmics o la preparació adequada per a defensar-se i les que no tenen ni una cosa ni l'altra?
- I les que pertanyen a algun col·lectiu minoritari, ètnic, racial, polític, religiós...?

Altres reflexions que es poden tenir en compte:

- Fer una valoració de les actuacions judicials que apareixen a la pel·lícula. Quins articles de la Declaració Universal relatius al dret a la justícia es vulneren? A banda dels drets relatius als judicis justos, quins altres drets de la Declaració Universal es vulneren durant el transcurs de la pel·lícula?
- La discriminació racial es va començar a regular a Sud-àfrica a principis del segle XX. Se li va donar l'impuls definitiu a partir de 1948, al ser aprovades amb aquesta finalitat noves lleis. La pel·lícula narra fets reals ocorreguts durant els anys 1976 i 1977, i l'apartheid no es va començar a desmantellar fins els anys 90. Les primeres eleccions democràtiques del país no es van fer fins el 1994. Com s'explica que Sud-àfrica pogués passar tants anys amb un règim segregacionista i unes lleis tan injustes i que la comunitat internacional no prengués mesures més actives per a impedir-ho?
- El 1948 les Nacions Unides van aprovar la Declaració Universal dels Drets Humans. Sud-àfrica llavors era un dels 56 membres de les Nacions Unides. El mateix any, Sud-àfrica va iniciar el reforçament de les mesures segregacionistes. Com s'explica aquesta paradoxa?
- Als Estats Units, un altre dels impulsors de les Nacions Unides i de la Declaració Universal, als estats del sud hi havia encara, en aquella època, lleis de segregació racial.

Com s'expliquen també en aquest cas les òbvies contradiccions? Per què els grans acords internacionals sobre drets humans de vegades no es tradueixen en fets concrets?

- Comentar les paraules d'Hendrik Verwoerd el 1953, quan encara no era primer ministre de Sud-àfrica (ho va ser entre 1958-1966): "Quan tingui el control de l'educació nadiua, la reformaré de manera que als nadius se'ls ensenyi per tal que s'adonin que la igualtat amb els europeus no és per a ells."

- Relacionar les paraules anteriors amb la matança d'estudiants negres que apareix a la pel·lícula (Soweto, 1976, més de 700 escolars morts). Valorar també l'explicació oficial: "Concentració il·legal".

- Comentar la violència de l'escena de la destrucció de l'assentament de Crossroads (1975) i l'explicació oficial: "Evacuació en interès de la salut pública".

- Comentar el següent fragment de la cançó que el 1980 Peter Gabriel va dedicar a Steven Biko: "Pots apagar d'una bufada una espelma, / però no pots fer-ho amb un foc. / Un cop que la flama agafa / el vent farà que s'escampi."

- Després d'haver passat 27 anys empresonat a causa de la seva oposició a l'apartheid, el 1994 Nelson Mandela va guanyar les primeres eleccions democràtiques de Sud-àfrica. Comentar les següents frases de Nelson Mandela:

"M'he barallat contra la dominació blanca, i m'he barallat contra la dominació negra. He buscat l'ideal d'una societat lliure i democràtica, en la qual totes les persones visquin juntes en harmonia i igualtat d'oportunitats."

"Després d'escalar una muntanya molt alta, vam descobrir que hi ha moltes altres muntanyes per a escalar."

"Visca la llibertat! El sol mai ha il·luminat una fita humana més gloriosa."

- El periodista blanc de la pel·lícula Donald Woods fa tot un procés de transformació personal pel que fa a la seva percepció de la situació real i les condicions de vida de la població negra. Per quin motiu a les minories privilegiades (ja siguin privilegis econòmics, socials, polítics o de qualsevol tipus) els costa tant sentir empatia per les persones més desfavorides? Hi ha moltes persones com Donald Woods?

- El 1962 a Sud-àfrica es va aprovar l'empresonament sense judici, una més de les moltes mesures que es van anar aprovant en perjudici de la població no blanca. Comentar aquesta retallada de garanties judicials tenint en compte el final de la pel·lícula, quan van apareixent les dades de detinguts morts i les explicacions oficials que es van donar en cada cas.

- A Sud-àfrica les lleis catalogaven la població en quatre grups: blancs, negres, mestissos i asiàtics. Només els primers tenien tots els drets, tot i ser una minoria. Normalment són les majories les que vulneren els drets de les minories. Hi ha altres exemples històrics en els que una minoria vulneri o hagi vulnerat els drets de la majoria de la població?

- Els negres no només tenien restringides les seves llibertats, sinó que les seves possibilitats de desenvolupament econòmic, de gaudir d'una vida digna pel que fa a la disponibilitat de recursos, estava molt limitada. Comentar les precàries condicions de vida que s'observen en algunes seqüències de la pel·lícula.

- Durant la seva estada a Sud-àfrica a principis de segle XX Gandhi va defensar la no violència com a estratègia per aconseguir la igualtat de drets. Mandela va ser empresonat, entre d'altres motius, per defensar l'oposició armada, i durant anys va ser considerat un terrorista pel Govern sud-africà. En situació d'opressió extrema, està justificada l'oposició violenta? Si ho està, on és el límit? O quan hi ha una situació d'injustícia sempre és legítim recórrer a la violència, si no s'hi veuen més alternatives? La paraula "terrorista" pot ser aplicada a diferents persones, segons la ideologia de qui la utilitzi?

- Un banquer o una multinacional que afavoreixen condicions de vida que fan que poblacions senceres visquin precàriament o que fins i tot morin de fam poden ser considerats "terroristes"?

- El cap de policia en un moment donat diu: "Els afrikàners no vam colonitzar aquest país, el vam construir". Per què en tots els processos de colonització es fan discursos semblants? Amb aquest discurs es pot justificar també, per exemple, que les darreres tribus amazòniques que viuen aïllades siguin envaïdes per tal que els invasors "hi construeixin un país"?

Suggeriments generals sobre aquest article de la Declaració:

(apartat "La Declaració Universal dels Drets Humans, suggeriments didàctics")

[Article 7, Igualtat davant la llei](#)

Més informació: "[Biko](#)", cançó de Peter Gabriel (la fitxa de la cançó inclou també un fragment de l'informe de Amnistia Internacional de 1978, la part sobre Sud-àfrica relativa a la mort de Steven Biko)

■ Fitxes didàctiques a [Cinema i educació](#) (enllaços a fitxes de diferents autors)

■ [Pel·lícules sobre judicis justos](#)

■ [Pel·lícules sobre racisme](#)